O‘TMISH BUGUN VA KELAJAK: TARIXIY XOTIRA ORQALI YOSHLARDA MILLIY G‘URUR TARBIYASI

Abdusalomova Muxtaramoy Alimardon qizi
Farg‘ona davlat universiteti Tarix fakulteti 1-bosqich talabasi
muxtaramoyabdusalomova@gmail.com

Annotatsiya. *Tarix — har bir millatning o‘tmishi, buguni va kelajagini bog‘lab turuvchi ma'naviy ko‘prik hisoblanadi. Mazkur maqolada o‘tmish va tarixiy xotira orqali hozirgi yosh avlod ongini, tafakkurini tarbiyalash, yoshlar orasida milliy g‘urur ruhiyatini yanada yuksaltirish masalalari kompleks va ilmiy yondashuv asosida tahlil qilindi,bugungi kunda yoshlar foydalanayotgan barcha imkoniyat va imtiyozlar — bu ota-bobolarimizning og‘ir mehnati, kurashi va fidoyiligi mahsuli ekanligi alohida ta'kidlanadi, yosh avlodda Vatanga muhabbat, milliy g‘urur va mas'uliyat tuyg‘usini shakllantirish — milliy mafkuraning eng muhim ustunlaridan biri sifatida talqin etiladi, maqola yakunida tarixga hurmat va milliy g‘urur — kelajakka bo‘lgan ishonchning mustahkam asosi ekanligi haqida xulosa chiqariladi.*

Kalit so‘zlar: *tarixiy xotira, milliy g‘urur, ajdodlar merosi, manaviy meros.*

KIRISH

XXI asr — globallashuv va axborot almashinuvi jadal kechayotgan davr bo‘lib, ushbu sharoitda yosh avlodga, avvalo, tarixni to‘g‘ri tanitish, o‘zlikni anglash va milliy g‘urur kabi tushunchalarni keng ma'noda singdirish dolzarb masalalardan biriga aylanmoqda.Birinchi Prezidentimiz I.A. Karimov "Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch" asarida ta'kidlaganidek, inson o‘zligini anglagani, naslnasabini chuqurroq bilgani sari yuragida Vatanga muhabbat tuyg‘usi ildiz otib, ulg‘ayib boradi degan so‘zlar bejizga emas. Shu bilan birga, davlatimiz tomonidan qabul qilingan maxsus qarorlar ham Vatanimizning qadimiy va boy tarixini chuqur o‘rganish, yosh avlodni milliy qadriyatlar va ajdodlarimizning bebaho merosi asosida tarbiyalashga qaratilgan.

Asosiy qisim

Tarixiy xotira tushunchasi va uning O‘zbekiston yoshlari hayotidagi o‘rni

Tarixiy xotira — milliy g‘urur tarbiyasining manbai

Kelajak avlod-milliy g‘urur mahsuli

Tarixiy xotira — bu ajdodlar yaratgan moddiy va ma'naviy boyliklarning kishilar ongida va kundalik amaliy faoliyatida qayta namoyon bo‘lishi, eslanishi va qadrlanishini ifodalovchi murakkab ijtimoiy-falsafiy tushunchadir. O‘zlikni anglash tarixni bilishdan boshlanadi, va o‘zligini chuqur anglagan millatdagina tarixiy xotira ustuvor bo‘ladi .Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda ushbu masalaga davlat siyosati darajasida e'tibor qaratilgan.2019-yilda qabul qilingan tegishli Prezident qarori asosida yoshlarga tarixiy merosni avlodlarga yetkazish, ularni tarixiy yodgorliklarni qadrlashga undash, tarixiy va madaniy obidalarni o‘rganish, milliy g‘urur va milliy birlikni shakllantirish vazifalari belgilandi. Bugungi kunda O‘zbekiston yoshlari Amir Temur, Mirzo Ulug‘bek, Jaloliddin Manguberdi kabi buyuk ajdodlarining merosi, shuningdek mustaqillik davrida qayta tiklangan milliy qadriyatlar bilan tarbiyalanmoqda — bu esa ularda nafaqat tarixiy bilim, balki o‘z xalqiga, Vatanga bog‘liqlik tuyg‘usini shakllantiradi. Demak, tarixiy xotira yosh

avlod uchun shunchaki o‘tmish voqealarini eslash emas, balki milliy o‘zlikni anglash va kelajakka ishonch bilan qadam tashlash uchun zaruriy ma'naviy poydevordir.

Milliy g‘urur — bu millatning o‘z tarixi, madaniyati va ajdodlari oldida his qiladigan faxr-iftixor tuyg‘usi bo‘lib, u tasodifan paydo bo‘lmaydi, balki tarixiy xotira asosida shakllanadi. Xalqimiz uzoq o‘tmishga ega, va u o‘z tarixida ko‘pgina qiyinchiliklar, bosqinchiliklarga duchor bo‘lgani bilan, shunday boy tarixiy meros qoldirganki, ularni anglash beixtiyor milliy g‘ururni shakllantiradi .Shu nuqtai nazardan, O‘zbekiston yoshlari Sohibqiron Amir Temurning jahon tamadduniga qo‘shgan hissasi, Mirzo Ulug‘bekning ilm-fan sohasidagi buyuk kashfiyotlari, Imom Buxoriy, Imom Termiziy kabi allomalarning islom ilmiga qo‘shgan ulkan merosi haqida bilim olishi orqali nafaqat tarixiy ma'lumotga ega bo‘ladi, balki o‘z xalqiga, uning buyuk salohiyatiga nisbatan chinakam faxr-iftixor tuyg‘usini his qiladi. Bu esa o‘z navbatida yoshlarda mas'uliyat hissini — ya'ni ajdodlar yaratgan merosga loyiq bo‘lish, uni avaylab-asrash va kelajak avlodga munosib holda yetkazish istagini — tarbiyalaydi. Demak, tarixiy xotirasiz milliy g‘urur bo‘lmagani kabi, milliy g‘ururisiz ham yoshlarda sog‘lom vatanparvarlik tuyg‘usini shakllantirish mumkin emas.

O‘tmish, bugun va kelajak — bu uchlik bir-biridan ayro holda mavjud bo‘lolmaydigan uzviy zanjir bo‘lib, ulardan birining yo‘qligi butun tizimning izdan chiqishiga olib keladi. Tarixiy xotira asosida shakllangan milliy g‘urur tuyg‘usi bugungi yoshlar uchun nafaqat ma'naviy boylik, balki kelajakdagi muvaffaqiyatlarining mustahkam zamini hisoblanadi. Bugun mamlakatimizda ma'naviy yuksalishga xizmat qilayotgan islohotlar yosh avlodni ulug‘ ajdodlarimiz xotirasi bilan faxrlanish, tinchlik, osoyishtalik hamda obodlik uchun kurashish, mustaqillikni qadrlash va Vatanni ardoqlab yashashga undamoqda . Tarixini bilgan, ajdodlari kim bo‘lganini anglagan, ularning jahon tamadduniga qo‘shgan ulkan hissasidan xabardor yosh hech qachon o‘zini kichik yoki ahamiyatsiz his qilmaydi — aksincha, bu unga ishonch va g‘urur bag‘ishlaydi. Bunday ma'naviyatga ega avlod kelajakda, shubhasiz, o‘z o‘rnini topadi, xalqaro miqyosda mamlakatimiz nomidan ko‘plab yutuqlarga, marralarga erishadi va shu orqali bugun ko‘rilayotgan ma'naviy-tarbiyaviy ishlarning samarasini amalda isbotlaydi. Shunday ekan, bugungi kunda yoshlarga singdirilayotgan tarixiy bilim va milliy g‘urur — bu kelajakda mamlakatimiz erishadigan har bir g‘alaba va yutuqning ildizi, boshlanishi hisoblanadi.

XULOSA

Tarix va tarixiy xotira — millatning o‘zligini anglashi, milliy g‘ururini shakllantirishi va kelajakka ishonch bilan qadam tashlashi uchun zaruriy ma'naviy poydevordir. O‘tmish, bugun va kelajak bir-biriga uzviy bog‘liq bo‘lib, tarixiy xotirasiz milliy g‘urur, milliy ururisiz esa sog‘lom vatanparvarlik tuyg‘usi shakllanmaydi. Shu sababli ta'lim tizimi, oila va jamiyat hamkorlikda yoshlarga o‘z tarixini va ajdodlar merosini chuqur o‘rgatishi zarur. Aynan shu ma'naviy poydevorga ega bo‘lgan avlod kelajakda mamlakatimiz nomidan munosib yutuqlarga erishadi. Demak, bugun yoshlarga singdirilayotgan tarixiy bilim — ertaga qo‘lga kiritiladigan har bir g‘alabaning ildizidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: "Ma'naviyat", 2008.

2. Кадамова М. Milliy g‘urur va tarixiy xotiraning yoshlar tarbiyasiga ta'siri // Свет науки. – 2025. – №8(43). – https://inlibrary.uz/index.php/science-shine/article/view/85014
3. Tarixiy xotira // Oyina.uz. – https://oyina.uz/uz/teahause/2343
4. Milliy o‘zlikni anglash millat taraqqiyotining poydevori // "New Journal" ilmiy elektron jurnali.
5. https://newjournal.org/new/article/download/736/597/599 O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining "Tarixiy xotira va yurtimizning madaniy merosini asrab-avaylash bo‘yicha chora-tadbirlar to‘g‘risida"gi qarori, 2019-yil.